

RECENZJA KSIĄŻKI MARKA M. KAMIŃSKIEGO, ERNESTA SZUMA „JANOSIK PODLASKI. JÓZEFA KORYCKIEGO PRYWATNA WOJNA Z KOMUNIZMEM”, OFICYNA NAUKOWA, WARSZAWA 2019, SS. 220

REVIEW OF THE BOOK BY MAREK M. KAMIŃSKI AND ERNEST SZUM “JANOSIK FROM PODLASIE. JÓZEF KORYCKI’S PRIVATE WAR WITH COMMUNISM”, OFICYNA NAUKOWA, WARSAW 2019, PP. 220

Mariusz Mazurek^{1(A,B,C,D,E,F,G)}

¹Institut Filozofii i Socjologii PAN, Polska
Institute of Philosophy and Sociology PAS, Poland

Mazurek, M.(2019). Recenzja książki Marka M. Kamińskiego, Ernesta Szuma „Janosik Podlaski. Józefa Koryckiego prywatna wojna z komunizmem” / Review of the book by Marek M. Kamiński and Ernest Szum “Janosik from Podlasie. Korycki’s Private War with Communism”, *Rozprawy Społeczne/Social Dissertations*, 13(4), 126-131. <https://doi.org/10.29316/rs/117526>

Czy życie i działalność Józefa Koryckiego są na tyle ważne, czy choćby interesujące, by je badać, analizować, komentować, spierać się o sens i doniosłość jego idei? Ciągłe spory wokół tej postaci świadczą o tym, że jak byśmy nie odpowiedzieli na to pytanie, warto obiektywnie spojrzeć na Koryckiego, wystrzegając się jakichkolwiek założeń, prostych uogólnień czy ocen. Jest to ważne, gdyż łatwo się przekonać, że dostępne zarówno w prasie codziennej, jak i mediach elektronicznych materiały¹ dotyczące jego działalności powstały z chęcią zdezawuowania jego osoby. Niektóre teksty zawierają uproszczenia, nieścisłości, przemilczenia i przekłamania, głoszą wręcz nieprawdy – imputacje i arbitralne stwierdzenia – inne zbliżają się momentami do poziomu insynuacji, a niekiedy ten poziom osiągają, wpływając deformująco na ocenę Koryckiego. Nie sposób rozsądzić, czy autorzy tych materiałów czynią to z powodu ewidentnego natężenia złej woli, czy też są przekonani, iż nie muszą się naginać do takich reguł jak wymóg uzasadniania głoszonych tez.

Tytuł książki Marka Kamińskiego i Ernesta Szuma *Janosik Podlaski. Józefa Koryckiego prywatna wojna z komunizmem* sugeruje czytelnikowi dwojaką tematykę. Po pierwsze, że znajdzie odpowiedź na pytanie, kim był tytułowy Janosik, i po drugie, wyjaśni, na czym polegała jego walka z przedstawicielami komunistycznego państwa polskiego. I rzeczywiście, tekst ten spełnia te oczekiwania. Zamiarem Autorów jest przede wszystkim, chociaż nie tylko, analiza i interpretacja działalności oraz postawy etyczno-moralnej Józefa Koryckiego w kontekście założeń libertariańskiej koncepcji bandytyzmu ide-

Are the life and actions of Józef Korycki important or interesting enough to study, analyse, comment on them or argue about the meaning and importance of his ideas? Constant disputes about this character show that no matter how we answer this question, it is worth to take an objective look at Korycki, avoiding any assumptions, generalisations or simplified assessments. This is important because it is easy to see that the materials available in both the daily press and electronic media¹ concerning his activities were created with the desire to denigrate his reputation. Some texts contain simplification, inaccuracy, concealment and distortion; they even say untruths - imputations and arbitrary statements - others sometimes come close to the level of allegation, and also reach this level sometimes, deforming Korycki’s assessment. It is impossible to judge whether the authors of these materials do this because of evident intensity of ill will, or whether they are convinced that they do not have to adhere to such rules as the requirement to justify the statements made.

The title of the book by Marek Kamiński and Ernest Szum – *Janosik Podlaski. Józefa Koryckiego prywatna wojna z komunizmem* (eng. *Janosik from Podlasie. Józef Korycki’s Private War with Communism*) suggests a dual theme to the reader. Firstly, that they will find the answer to the question of who Janosik from the title was, and secondly, that the book will explain what his fight with representatives of the communist Poland consisted in. And indeed, the book meets these expectations. The authors’ intention is, above all, but not only, to analyse and interpret Józef Korycki’s actions as

¹ Trudno byłoby w tym miejscu przedstawić je wszystkie, ich wykaz zawiera bibliografia recenzowanej książki.

¹ It would be difficult to present them all here, their list is contained in the bibliography of the reviewed book.

owego. [Autorzy w pracy używają określenia „anarchistyczna koncepcja bandytyzmu ideowego”, które jest tożsame z określeniem „libertariańska koncepcja bandytyzmu ideowego” (Szum, s. 293-304)].

Już pobieżne przejrzanie książki Kamińskiego i Szuma pozwala stwierdzić, że obejmuje ona szeroki zakres materiału, umożliwiając czytelnikowi wgląd nie tylko w najważniejsze wydarzenia z życia Koryckiego, lecz także zapoznanie się z analizami socjologicznymi i psychologicznymi, splatającymi się z politologicznymi, co sprawia, że publikacja ta stanowi również pełne treści kompendium wiedzy z historii Podlasia. Problematyka, którą przedstawili Autorzy w swojej pracy nie była dotąd przedmiotem wnikliwych i kompleksowych analiz. Recenzowana rozprawa ukazuje bogaty w szczegóły, zupełnie nowy materiał biograficzny, ponadto ogólnie znane fakty z życia i działalności Koryckiego podaje w innym, nowym świetle, co należy odnotować pozytywnie. Można, zatem powiedzieć, że Kamiński i Szum podjęli się niezwykle ambitnego i – ze względu na rozległy obszar problemowy – trudnego zadania.

Ramy chronologiczne, jak i merytoryczne problemu badawczego są czytelne i nie budzą żadnych wątpliwości. Autorzy z pełną swobodą wprowadzają czytelnika w świat myśli i założeń libertariańskiej koncepcji bandytyzmu ideowego, w którą wpisują analizę osobowości i postępowania Koryckiego. Koncepcja ta „zakłada wynikające z ideowej motywacji działania o charakterze kryminalnym, które mają na celu przejmowanie własności jednostek i grup uprzywilejowanych, dokonywane bez względu na porządek prawny” (s. 16).

Część pierwsza, zatytułowana *Buntownik (25 marca 1934 – jesień 1979)*, poświęcona jest wczesnej młodości i dojrzałemu życiu „Janosika z Podlasia”. Wydarzenia z jego biografii zostały przedstawione na tle ówczesnych wydarzeń społeczno-politycznych w Polsce oraz odniesione do moralnych norm etyki libertariańskiej. Należy dodać, że ta część książki dostarcza nie tylko wiedzy na temat głębokich zmian gospodarczych i społecznych w naszym kraju, ale stanowi też krytyczne studium, którego celem jest zrozumienie i wyjaśnienie motywów działalności Koryckiego. Autorzy umiejętnie wplatają znaczące fakty z jego życia w procesy historyczne, łącząc je z opiniami i ocenami.

W części drugiej, zatytułowanej *Wróg publiczny (jesień 1979 – 14 maja 1982)*, przeprowadzona analiza i interpretacja materiałów biograficznych pozwoliła ukazać historycznie i społecznie zdeteminowaną drogę życiową Koryckiego. Narracja Autorów jest szczegółowa, zawiera wyczerpujące rekonstrukcje wydarzeń i ich interpretacje. Harmonijnie wplecione w tekst, celnie dobrane cytaty, jak również uszczegółowiające poruszane kwestie przypisy (ułatwiający ponadto wgląd w literaturę przedmiotu), stanowią rozbudowane dopełnienie wyводу. Na uwagę zasługuje także obiektywna, pełna dystansu postawa Autorów wobec ukazy-

well as ethical and moral attitude in the context of the assumptions of the libertarian concept of ideological banditry. [The authors use the term “anarchist concept of ideological banditry,” which is synonymous with the term “libertarian concept of ideological banditry” (Szum, p. 293-304)].

A cursory review of the book by Kamiński and Szum reveals that it covers a wide range of material, enabling the reader to see not only the most important events in Korycki's life, but also to get acquainted with sociological and psychological analyses intertwining with political ones, which makes this publication also a full compendium of knowledge of the history of Podlasie. The issues presented by the authors in their work had not been the subject of any thorough and comprehensive analyses before. The reviewed disquisition reveals a completely new biographical material, rich in details, and, what is more, widely known facts from Korycki's life and activity are presented in a new light, which should be treated as a positive feature. It can therefore be said that Kamiński and Szum undertook an extremely ambitious and - because of the vast problem area - difficult task.

The chronological and substantive framework of the research subject is legible and does not raise any doubts. The authors freely introduce the reader to the world of thoughts and assumptions of the libertarian concept of ideological banditry, which in their opinion correspond to the analysis of Korycki's personality and conduct. This concept “implies criminal actions resulting from ideological motivation, which are aimed at taking over the ownership of individuals and privileged groups, carried out regardless of the legal order” (p. 16).

The first part, entitled *Buntownik* (eng. Rebel) (March 25, 1934 - fall 1979), is devoted to the early youth and mature life of “Janosik from Podlasie.” Events from his biography were presented against the background of contemporary socio-political events in Poland and referred to the moral standards of libertarian ethics. It should be added that this part of the book not only provides knowledge about the deep economic and social changes in Poland, but also constitutes a critical study whose purpose is to understand and explain the motives of Korycki's actions. The authors skilfully weave significant facts from his life into historical processes, combining them with opinions and evaluations.

In the second part, entitled *Wróg publiczny* (eng. Public Enemy) (Fall 1979 - May 14, 1982), the analysis and interpretation of biographical materials showed historically and socially determined life path of Korycki. The authors' narrative is detailed and contains exhaustive reconstructions of events and their interpretations. Harmoniously woven into the text, carefully selected quotes, as well as footnotes detailing the issues raised (also facilitating insight into the literature on the subject) are a comprehensive complement to the disquisition. Noteworthy is also the authors' objective, distant

wanych zdarzeń, skrupulatne wręcz ważenie racji, ostrożność w wypowiedaniu sądów i ocen, czemu dobrze służy odwoływanie się do licznych opinii i informacji autorstwa bardziej i mniej reprezentatywnych osób. Dzięki temu wywód zyskuje jeszcze jeden istotny wymiar: staje się bogatym przeglądem faktów z życia Koryckiego i ich ocen. Dokonane analizy ujawniają aksjologiczną niejednoznaczność jego postępowania, a także rozbieżności w ocenach prawnych i etycznych powstałych w czasie jego aktywności, jak również późniejszych, dokonywanych z perspektywy historycznej.

Szczególnie wartościowa jest część trzecia, zatytułowana *Więzień (15 maja 1982 – 21 sierpnia 1986)*, która traktuje o ostatnim etapie życia Koryckiego. Przedstawienie jego więziennych losów było możliwe do zrekonstruowania dzięki osobistemu doświadczeniu prof. Marka M. Kamińskiego. W latach, 1982–1989 bowiem kierował on wydawnictwami podziemnymi, co spowodowało, że 12 marca 1985 r. został aresztowany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i osadzony w Areszcie Śledczym Warszawa-Mokotów. Przeprowadził wtedy wiele rozmów z Józefem Koryckim, a także z innymi współwięźniami mającymi wiedzę o Koryckim, co spisał i przedstawił już, jako badacz we wcześniejszej książce *Gry więzienne. Tragikomiczny obraz polskiego więzienia* oraz rękopisie, pt. *Historia życia Józefa Koryckiego*.

Ta część pracy zawiera również obszerne opisy subkultury więziennej, w której czytelnik styka się z więzienną mentalnością, obyczajami, metodami komunikacji, dokonywanymi samouszkodzeniami oraz językiem – „bajerą”, a także z wieloma innymi aspektami życia więźniów (Kamiński, 2004).

Rozważania Autorów dowodzą, że działalność Józefa Koryckiego ze względu na jej specyficzny – kryminalny i ideowy zarazem – charakter zawsze będzie budzić kontrowersje i wymagać przemyślnych ocen. Z jednej strony może być on potępiany i uważany za przestępcę parającego się antypaństwową działalnością kryminalną, z drugiej – może być ceniony i traktowany, jako opozycjonista prowadzący działalność prospołeczną i walkę z totalitarnym systemem. Różna może być także ocena moralna jego czynów – zawsze będzie ona zależna od preferowanego systemu wartości i norm oceniającego. Czytelnik będzie musiał samodzielnie dokonać analizy postępowania i oceny tej postaci.

Struktura książki, składająca się z trzech głównych części, jest przejrzysta i logiczna. Uwagę zwraca *Wprowadzenie*, gdyż oprócz tego, że stanowi ono merytoryczne wprowadzenie w problematykę książki, charakteryzuje się także dość obszerną problemowo strukturą. Nie jest to, zatem klasyczny wstęp do książki, ale interesujący zarys założeń libertariańskiej koncepcji bandytyzmu ideowego. Monografia obejmuje ponadto *Zakończenie*, *Postscriptum* i *Notę metodologiczną*, które zawierają między innymi zestawienie wyników analiz dokonanych we wcześniejszych częściach książki, zawie-

attitude towards the events presented, as well as scrupulous weighing of reasons, caution in making statements and assessments, with references to numerous opinions and information by more and less representative people, which is advantageous. Thanks to this, the disquisition gains one more important dimension: it becomes a rich overview of facts from Korycki's life and their assessments. The analyses reveal the axiological ambiguity of his behaviour, as well as divergences in legal and ethical assessments arising during his activities, and the subsequent ones, made from a historical perspective.

Particularly valuable is the third part, *Więzień* (eng. Prisoner) (May 15, 1982 - August 21, 1986), which deals with the last stage of Korycki's life. The presentation of his life in prison was possible to be reconstructed thanks to the personal experience of prof. Marek M. Kamiński. In 1982–1989 he managed underground publishing houses, which meant that on March 12, 1985, he was arrested by officers of the Security Service and imprisoned in the Warsaw-Mokotów Remand Centre. He talked with Józef Korycki, as well as with other fellow prisoners who knew something about Korycki, which he later wrote down and presented as a researcher in his earlier book *Gry więzienne. Tragikomiczny obraz polskiego więzienia* (eng. Prison Games. A Tragicomic Image of a Polish Prison) and a manuscript entitled *Historia życia Józefa Koryckiego* (eng. The Story of the Life of Józef Korycki).

This part of the work also contains extensive descriptions of the prison subculture, in which the reader comes into contact with the prison mentality, customs, methods of communication, self-injury, the language - *bajera*, as well as with many other aspects of the life of prisoners (Kamiński, 2004).

The authors' considerations prove that the activity of Józef Korycki, due to its specific - criminal and ideological - character, will always arouse controversy and require thoughtful assessments. On the one hand, he can be condemned and considered a criminal engaged in anti-state criminal activity, on the other - he can be valued and treated as an oppositionist conducting pro-social activity and fighting against the totalitarian system. The moral assessment of his deeds may also vary - it will always depend on the preferred system of values and standards of the person who judges it. The reader has to analyse Korycki's actions and evaluate this character independently.

The structure of the book, consisting of three main parts, is transparent and logical. The Introduction is noteworthy, because in addition to being a substantive introduction to the book, it also has a fairly extensive structure in terms of the issue raised. It is therefore not a classic introduction to the book, but an interesting outline of the assumptions of libertarian conception of ideological banditry. The monograph also includes the Conclusion, Postscript and Methodological Note, which contain,

rają, więc liczne konstatacje, które można znaleźć w tekście głównym. Stwierdzenie to nie jest zarzutem pod adresem Autorów, gdyż stanowi to często stosowany sposób przedstawiania wyników badań, choć konkluzje wpływające z analiz są przez Autorów często powtarzane.

O rzetelności naukowej prof. Marka Kamińskiego i dr. Eresta Szuma świadczy załączona obszerna bibliografia. Autorzy dotarli i wykorzystali w swoich rozważaniach wszystkie dostępne teksty o życiu i działalności Koryckiego, pochodzące ze źródeł zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich. Skorzystali między innymi z artykułów prasowych, licznych wydawnictw źródłowych, publicystyki, związanych z tematyką książki stron internetowych oraz opracowań ściśle odnoszących się do tematu, jak i luźno z nim związanych². Gruntowną kwerendą objęli również informacje o Józefie Koryckim w archiwach Instytutu Pamięi Narodowej i Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, w które przekształcono dawny Areszt Śledczy na Rakowieckiej w Warszawie. M. Kamiński i E. Szum wykonali ogromną, niezwykle drobiazgową i czasochłonną kwerendę, która zaowocowała solidną i niekwestionowaną bazą informacyjną. Kompletność bibliografii oraz sposób jej wykorzystania to niewątpliwie jedna z kilku zalet książki.

Oryginalnym materiałem faktograficznym – spisany przez Ernesta Szuma – jest relacja Krystyny Oksiejuk, która była najbliższą i jedną z nielicznych osób, z którymi Korycki miał stały kontakt. Jest to relacja niezwykle cenna z uwagi na to, że Oksiejuk dopiero po trzydziestu dwóch latach od jego śmierci zdecydowała się o nim opowiedzieć.

Książka zaopatrzona jest w *Indeks* (osób i geograficzny), co bardzo ułatwia poruszanie się po interesujących czytelnika zagadnieniach. Na pochwałę zasługuje wyposażenie książki w mapę przedstawiającą tereny działalności Koryckiego, jak również ciekawe ilustracje i fotografie – stanowią one potrzebne i uzasadnione dopełnienie narracji.

Autorzy podają, że w pracy zawarte są ich, wcześniej opublikowane teksty, zmodyfikowane i w większości przypadków rozszerzone [trzy teksty Ernesta Szuma (Szum, 2013; 2018; 2019) i fragmenty książki Marka Kamińskiego (Kamiński, 2006)]. Stanowią one niewielką część książki, ponadto jest to typowe procedowanie i nie można mieć do tego żadnych zastrzeżeń.

Omawiana książka jest napisana żywym, niekiedy potoczystym językiem, świadczącym o głębokiej i rozległej znajomości podejmowanej problematyki. Autorzy poruszają się biegle nie tylko w realiach wschodniej Polski okresu niepodległości, wojny, socjalizmu i działalności opozycyjnej, lecz całe „zjawisko Koryckiego” z powodzeniem osadzają w ogólniejszym wymiarze. Uważna analiza treści książki wiedzie do spostrzeżenia, że losy Koryckiego wydają się analogią losów Polski i Polaków w grotesko-

i.e., a summary of the results of analyses made in earlier parts of the book, and thus contain numerous statements that can be found in the main text. This statement is not a complaint against the authors, as it is a frequently used way of presenting research results, although the conclusions arising from the analyses are often repeated by the authors.

The scientific reliability of prof. Marek Kamiński and dr Eresta Szuma is confirmed by an extensive bibliography. The authors acquired and used in their considerations all available texts about Korycki's life and activity, originating from both direct and indirect sources. They used, i.e., press articles, numerous source publications, journalism, book-related websites and studies closely related to the topic, as well as loosely related to it². They also thoroughly investigated information about Józef Korycki in the archives of the Institute of National Remembrance and the Museum of Cursed Soldiers and Political Prisoners of the Polish People's Republic, which were transformed from the former Remand Centre at Rakowiecka street in Warsaw. M. Kamiński and E. Szum made a huge, extremely meticulous and time-consuming query, which resulted in a solid and unquestionable information base. The completeness of the bibliography and the way it is used is undoubtedly one of the book's advantages.

The original factual material - prepared by Ernest Szum - is the account of Krystyna Oksiejuk, who was the closest to Korycki and she was one of the few people with whom Korycki was in constant contact. This account is extremely valuable due to the fact that Oksiejuk decided to talk about him only after thirty-two years after his death.

The book has an index (of people and geographical), which makes it very easy to navigate through the issues interesting to the reader. It is praiseworthy that the book includes a map showing the areas of Korycki's activity, as well as interesting illustrations and photographs - they are a necessary and justified complement to the narrative.

The authors state that the work includes their previously published texts, which were modified and in most cases extended [three texts by Ernest Szum (Szum, 2013; 2018; 2019) and fragments of the book by Marek Kamiński (Kamiński, 2006)]. They constitute a small part of the book and this is a typical procedure which should not be questioned.

The book is written in lively, sometimes colorful language, testifying to a deep and extensive knowledge of the issues raised. The authors are fluent not only in the reality of eastern Poland during the period of independence, war, socialism and opposition activities, but successfully embed the entire “Korycki phenomenon” in a more general dimension. A careful analysis of the book's content leads to the observation that the story of Korycki seems to be an analogy of the history of Poland and

² Do bibliografii zasadne byłoby włączenie również książki Jacka Głębskiego, *Kryminalista*, L&L, Gdańsk 2000.

² It would also be reasonable to include the book by Jacek Głębski, *Kryminalista* (eng. Criminal), L&L, Gdańsk 2000, in the bibliography.

wym zwierciadle PRL-u (Kamiński, Nalepa, 2006, s. 383-408). Książka ukazuje dramat wojny, opresyjność stalinizmu, samotność w obliczu decyzji: „Bić się, czy nie bić?”, wreszcie więzienie i porównania do losów polskich zesłańców i więźniów.

Analizy oparte są na rozległym zdywersyfikowanym materiale, czytelnik otrzymuje między innymi przegląd relevantnych poglądów Philipa Zimbardo, Thomasa Hobbesa czy Michela Foucaulta. Autorzy odnoszą się także do polskich opracowań historycznych i społecznych oraz poglądów polskich badaczy.

Na uwagę zasługują duże umiejętności warsztatowe Autorów, wyraża się to między innymi w umiejętnym wyborze źródeł, ich weryfikacji i analizie, popartej wspomnianym przejrzystym materiałem bibliograficznym. Również strona edytorska omawianej publikacji nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Książka Kamińskiego i Szuma jest solidnie opracowaną (opartą na oryginalnych relacjach świadków) biografią Józefa Koryckiego. Nie stanowi jednak lektury łatwej, ma, bowiem charakter interdyscyplinarny. Obejmuje wiedzę z wielu dziedzin – gdyż w takim kontekście Autorzy próbują ukazać postawę głównego bohatera, – co świadczy o wysokim poziomie erudycji Autorów.

Za najważniejsze osiągnięcie Autorów interesującej nas monografii uważam odkłamanie funkcjonującego w świadomości publicznej krzywdzącego Koryckiego jego wizerunku. Kolejnym ich ważnym dokonaniem, powiązanim z wymienionym, jest wykazanie – w świetle przeprowadzonych ustaleń – faktycznych motywacji, które skłoniły Koryckiego do prowadzonej działalności.

Uwagi, które poczyniłem, nie deprecjonującą w żadnym razie merytorycznej wartości książki. Uważam, że monografia Marka Kamińskiego i Ernesta Szuma jest bardzo wartościową i zasługującą na uwagę publikacją. Podkreślić należy szerokie spektrum zainteresowań Autorów i ich wysokie kompetencje w omawianych przez nich dziedzinach. Wykorzystują oni rozległą, wręcz imponującą wiedzę w prezentacjach, analizach i dyskusjach z innymi poglądami. Co najważniejsze, Autorzy proponują śmiało, nowatorskie, oryginalne ujęcie postawy Józefa Koryckiego, wpisując ją w koncepcję bandytyzmu ideowego. Z pełnym przekonaniem mogę stwierdzić, że *Janosik Podlaski. Józefa Koryckiego prywatna wojna z komunizmem* to książka wzbogacająca intelektualnie, dająca klucz do rozumienia wielu zjawisk.

Poles in the grotesque mirror of the Polish People's Republic (Kamiński, Nalepa, 2006, p. 383-408). The book shows the tragedy of war, oppression of Stalinism, loneliness in deciding whether to fight or not, and finally prison and comparisons with the Polish deportees and prisoners.

Analyses are based on extensive, diversified material and the reader receives, i.e., a review of the relevant views of Philip Zimbardo, Thomas Hobbes and Michel Foucault. The authors also refer to Polish historical and social studies and the views of Polish researchers.

Noteworthy are also great skills of the authors, which are expressed, for example, in the skilful selection of sources, their verification and analysis, supported by the aforementioned transparent bibliographic material. Moreover, the editorial aspect of the publication does not raise any reservations.

The book by Kamiński and Szum is a thoroughly prepared biography of Józef Korycki (based on the original accounts of witnesses). However, it is not an easy reading, as it is interdisciplinary. It covers knowledge from many fields - because in such a context the authors try to show the attitude of the main character - which proves the high level of authors' erudition.

I believe that the most important achievement of the authors of the monograph is the fact that they put straight the image that is harmful to Korycki in the public awareness. Another important achievement, related to the above, is showing - in the light of the findings - the actual motivations that prompted Korycki to be engaged in his activities.

The remarks I made do not depreciate the substantive value of the book in anyway. I believe that the monograph of Marek Kamiński and Ernest Szum is a very valuable and noteworthy publication. It should be emphasized that the authors have a broad spectrum of interests and have high competences in the areas they discuss. They use extensive, impressive knowledge in presentations, analyses and discussions with other views. Most importantly, the authors propose a bold, innovative and original approach to Józef Korycki's attitude, which they refer to the concept of ideological banditry. With full conviction I can say that *Janosik Podlaski. Józefa Koryckiego prywatna wojna z komunizmem* is an intellectually enriching book which gives the key to understanding many phenomena.

Literatura/ References:

1. Głębski, J. (2000). *Kryminalista*. Gdańsk: L&L.
2. Kamiński, M. M. (2004). *Games Prisoners Play. The Tragicomic Worlds of Polish Prison*, New Jersey: Princeton University Press, Princeton.
3. Kamiński, M. M. (2006). *Gry więzienne. Tragikomiczny obraz polskiego więzienia*, Warszawa: Oficyna Naukowa.
4. Kamiński, M. M., Nalepa M. A. (2006). Judging transitional justice. A new criterion for evaluating truth

- revelation procedures. *Journal of Conflict Resolution*, 50 (3), 383-408.
5. Szum, E. (2018). Bez wyroku. Postscriptum do losów Józefa Koryckiego. *Radzyński Rocznik Humanistyczny* 16 (2), 571-582.
 6. Szum, E. (2019). Crimen Józefa Koryckiego w świetle koncepcji bandytyzmu ideowego. *Radzyński Rocznik Humanistyczny* 17, 293-304.
 7. Szum, E. (2013). Wróg publiczny – wrogiem społeczeństwa czy państwa? Józefa Koryckiego wojna z PR-L-em. *Radzyński Rocznik Humanistyczny* 11, 127-141.